

/ Дульська І.В. – Режим доступу: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/47080/43208>.

5. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2014 р. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.nkrz.gov.ua/images/upload/142/5369/r165_dod_2015-03-24.pdf.

6. ИТ-рынок: итоги 2014 года, прогнозы на 2015 [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://itvesti.com.ua/analitica/blesk-inishchetaotechestvennogo-it-rynka-itogi-2014-goda-prognozu-na-2015>.

7. Микало О. Підходи до визначення терміна «аутсорсинг» / О. Микало // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2010. – №7. – С. 111–115.

8. Моцок О.В. Роль індустрії програмної продукції у забезпеченні сталого розвитку України: можливості та перешкоди / Моцок О.В. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-9-2016/17-vipusk-9-lyutij-2016/1683-motsok-o-v-rol-industriji-programnoi-produktsiji-v-zabezpechenni-stalogo-rozvitku-ukrajini-mozhlivosti-ta-pereshkodi>.

9. Національний інформаційний простір України: проблеми формування та державного регулювання: Аналітична доповідь [Електрон. ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1472/>.

10. Рейтинг пошукових систем України – [Е-ресурс]. – Доступний з: <Bigmir-Internet (<http://index.bigmir.net>) >.

11. Сайт аналітичної та фінансової інформації [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.statista.com/statistics/268584/worldwide-ict-revenue-since-2005/>.

12. Стала відома частка піратського ПЗ в Україні за підсумками минулого року [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/-/376922/stala-vidoma-chastka-piratskogo-pz-v-ukrayini-za-pidsumkamy-mynulogo-roku-doslidzhennya>

13. Тези доповідей Міжнар. наукового конгресу «Інформаційне суспільство в Україні», м. Київ, 25–26.10.2012 [Е-ресурс] // Режим доступу: <<http://www.ua.ictcongress.com.ua>>

14. Тулашвілі Ю. Й. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Командна розробка програмних проєктів» для студентів напряму підготовки 6.040302 «Інформатика»/ Тулашвілі Ю.Й. – Рівне: НУВГП, 2015. – 62 с.

15. Global IT-BPO Outsourcing Deals Analysis 1Q15 Analysis: January to March [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: https://www.kpmg.com/IN/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/KPMG-Deal-Tracker/Documents/KPMG%20Deal%20Tracker%20-%201Q15_Final.pdf.

16. Global IT-BPO Outsourcing Deals Analysis 2Q15 Analysis: April to June [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kpmg.com/IN/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/KPMG-Deal-Tracker/Documents/KPMG-Deal-Tracker-2Q15.pdf>.

17. High-Tech Ukraine software development & IT services: the rise of a tech nation // pre-release version / – 2015. – P. 215. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.uadn.net/files/ua_hightech.pdf.

18. IT job market in Ukraine: 2015 in review. / M. Ischenko. – 2015 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://medium.com>.

19. Romanishyn O. Ukraine: Industries Attractive for Investment / O. Romanishyn // Eastern Europe and Central Asia World Finance Review. – 2015-05. – С. 46–47.

УДК: 658:005.332.7:621(477)

О.В. ЛЯСКОВЕЦЬ,

аспірант кафедри фінансів та кредиту, Запорізький національний університет

Теоретико-методичні основи щодо забезпечення, оцінки та регулювання рівня розвитку економічної безпеки підприємств машинобудування

Стаття присвячена проблемам забезпечення та налагодження рівня розвитку економічної безпеки підприємств машинобудування. Досліджено та узагальнено основні теоретичні і методологічні положення розвитку економічної безпеки. Визначено та проаналізовано наявні проблеми, раціональність фінансової, виробничої діяльності, рівень незалежності підприємств та запропоновано методичний підхід до забезпечення, оцінки та регулювання рівня розвитку економічної безпеки саме підприємств машинобудування. Обґрунтовано переваги та ефективність використання запропонованого методичного підходу на підприємствах, розроблено пропозиції щодо напрямів підвищення рівня розвитку економічної безпеки.

Ключові слова: загальний рівень розвитку економічної безпеки, інтегральна оцінка складових розвитку економічної безпеки, методичні підходи, рівень інтегральної оцінки кожної складової розвитку економічної безпеки, підприємства машинобудування.

Е.В. ЛЯСКОВЕЦЬ,

аспірант кафедри фінансов и кредита, Запорожский национальный университет

Теоретико-методические основы по обеспечению, оценке и регулированию уровня развития экономической безопасности предприятий машиностроения

Статья посвящена проблемам обеспечения и налаживания уровня развития экономической безопасности предприятий машиностроения. Исследованы и обобщены основные теоретические и методологические положения развития экономической безопасности. Определены и проанализированы имеющиеся проблемы, рациональность финансовой, производственной деятельности, уровень независимости предприятий и предложен методический подход к обеспечению, оценке и регулированию уровня развития экономической безопасности именно предприятий машиностроения. Обоснованы преимущества и эффективность использования предложенного методического подхода на предприятиях, разработаны предложения относительно направлений повышения уровня развития экономической безопасности.

Ключевые слова: *общий уровень развития экономической безопасности, интегральная оценка составляющих развития экономической безопасности, методические подходы, уровень интегральной оценки каждой составляющей развития экономической безопасности, предприятия машиностроения.*

E. LYASKOVETS,

postgraduate student of the Department of Finance and Credit, Zaporizhzhya National University

Theoretical and methodological update on provision, assessment and regulation of level of development of economic safety of the enterprises of mechanical engineering

The article is devoted to problems of ensuring and establishing the level of development of economic safety of the enterprises of mechanical engineering. Investigated and summarized the main theoretical and methodological provisions for the development of economic security. Identified and analyzed the existing problems, the rationality of financial, production activities, the level of independence of enterprises and the methodical approach to welfare assessment and regulation of level of development of economic security of enterprises of the mechanical engineering. The advantages and the effectiveness of the proposed methodical approach in the enterprises, developed proposals for ways to improve the level of development of economic security.

Keywords: *the overall level of development economic security, an integrated assessment components of the development of economic security, methodological approaches, the level of the integrated assessment the each component of the development of economic security, enterprise engineering.*

Постановка проблеми. Стабільність економічного розвитку є вагомим чинником для подальшої успішної діяльності підприємств машинобудування. Дана умова пояснюється тим, що саме від розвитку економічної безпеки залежить ефективність діяльності кожного підрозділу підприємства, можливість раціонального розподілу і використання ресурсів та функціонування в цілому. За високого рівня розвитку економічної безпеки керівництво матиме змогу розробляти заходи та методи захисту від загроз зовнішнього і внутрішнього середовища та їх уникнення, протидії, ліквідації негативних наслідків.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. На нашу думку, досить вагомий внесок у вивчення практичних та методологічних аспектів розвитку економічної безпеки, економічної, фінансової, технологічної, зовнішньоекономічної безпеки, інтегральні показники безпеки у різних сферах діяльності здійснили такі науковці, як М.Д. Домашенко [2, с. 13–15], Т.О. Муренко, В.Ф. Максимова [6, с. 194–195], Т.В. Полозова [7, с. 112–116], Д.Д. Буркальцева [1, с. 107–110], Л.І. Крачок [4, с. 201–202], О.В. Малик [5, с. 264–267].

На сьогодні чимало як вітчизняних, так і зарубіжних вчених здійснили оцінку розвитку економічної безпеки та запропонували способи, методичні підходи до визначення рівня розвитку економічної безпеки. Дані методичні підходи мають як переваги, так і недоліки та розглядаються на рівні держави, регіону, зовнішньоекономічної діяльності, на рівні різних галузей, але меншою мірою розраховуються на підприємствах машинобудування.

Мета статті полягає у проведенні аналізу основних теоретичних і методологічних положень розвитку економічної безпеки, визначенні рівня ефективності діяльності підприємств, дослідженні характерних проблем, які виникають у процесі функціонування, розробці методичного підходу до забезпечення, оцінки та регулювання рівня розвитку економічної безпеки підприємств машинобудування та обґрунтуванні переваг використання даного методичного підходу в діяльності підприємств.

Методологічною та інформаційною основою виступають наукові праці щодо визначення, прогнозування, оцінки рівня розвитку економічної безпеки, використання та розрахунку інтегрального показника розвитку економічної безпеки, моделювання динаміки рівня фінансової безпеки, навчальні по-

сібники, періодичні видання та електронні ресурси пов'язані з аналізом показників та рівня розвитку економічної безпеки.

При проведенні дослідження використано методи економіко-математичного моделювання, системного аналізу та синтезу, економічного узагальнення, порівняння.

Виклад основного матеріалу. Однією з проблем для створення безпечних умов розвитку є прийняття ефективних управлінських рішень, покращення фінансових результатів кожної сфери діяльності підприємства. Рівень розвитку економічної безпеки залежить від швидкості протидії загрозам зовнішнього середовища та від наявності вільних фінансових ресурсів. Стабільність та безпечність розвитку також визначається рівнем фінансової стійкості, платоспроможності, ділової активності, рентабельності та конкурентоспроможності підприємства. Розвиток економічної безпеки є специфічним для кожної галузі, оскільки враховує особливості діяльності, рівень ризику та ефективність прийнятих управлінських рішень. З метою оцінки безпечності розвитку підприємств машинобудування необхідно враховувати складові економічної безпеки та способи розрахунку показників і коефіцієнтів відповідних складових.

Варто детальніше розглянути вагомі дослідження проблеми розвитку економічної безпеки деяких вчених. Слід відзначити, що Л.Л. Ковальська, Л.В. Савош [3, с. 89–95] у своєму дослідженні проаналізували рівень безпеки економічного розвитку регіону, розглянули сутність, роль економічної безпеки, проаналізували основні показники безпеки областей України.

А.В. Ружицький [9] розглянув основні проблеми та шляхи налагодження економічної безпеки, проаналізував діяльність служб економічної безпеки та запропонував методи, способи, засади поліпшення їх роботи, способи фінансування, цілі, мету, завдання.

Такі автори, як А.А. Садеков та Т.Б. Хлевицька, проаналізували сутність, значення та запропонували алгоритм визначення економічної безпеки, визначили найвагоміші складові інтегрального показника рівня економічної безпеки [10, с. 149–154]. Був детально розглянутий та обґрунтований кожен етап визначення рівня економічної безпеки та відобразили зв'язок безпеки розвитку з рівнем конкурентоспроможності.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Звичайно зараз існує безліч підходів до оцінки розвитку економічної безпеки, але більшість з них є: трудомісткими та не точними; не враховують особливості діяльності конкретного підприємства; базуються на статистичних даних, які знаходяться в обмеженому доступі; більшість методик базуються на фінансових показниках та не враховують рівень інноваційно-інвестиційної діяльності; для розрахунку використовуються безліч показників та коефіцієнтів, але дана умова не підвищує достовірність розрахунків. У зв'язку з цим, ми вважаємо, що виникає потреба та необхідність у використанні методичного підходу, який сприятиме визначенню рівня розвитку економічної безпеки саме підприємств машинобудування та врахуванню найважливіших сфер діяльності.

Отже, ми пропонуємо методичний підхід до забезпечення, оцінки та регулювання розвитку економічної безпеки саме підприємств машинобудування на підставі удосконаленого інтегрального показника розвитку економічної безпеки, який враховує залежність економічної безпеки від забез-

печеності фінансовими ресурсами, обсягів виробництва та збуту продукції, рівня зношеності обладнання, інноваційного, інвестиційного розвитку та ефективності прийняття управлінських рішень керівництвом, що дозволяє протидіяти загрозам ринкового середовища, оцінити безпечність економічного розвитку та визначити способи, методи покращення розвитку в майбутньому.

Даний методичний підхід спрямований на попередження та захист підприємства від загроз зовнішнього і внутрішнього середовища, а також повинен сприяти налагодженню діяльності, покращенню фінансових показників, процвітання та розвитку в майбутньому, підвищити рівень фінансової стійкості, конкурентоспроможності, тобто налагодити функціонування підприємства в цілому. Завдяки впровадженню даного підходу підприємство ефективно використовуватиме наявні фінансові ресурси, оборотні кошти, збільшить суму прибутку та мінімізує фінансові витрати, протидіятиме кризовим ситуаціям, забезпечить стабільний розвиток.

Таблиця 1. Система показників для аналізу рівня інтегральної оцінки складових розвитку економічної безпеки підприємств машинобудування

№	Показник	Складова розвитку економічної безпеки
1	2	3
1	Коефіцієнт автономії	Фінансова
2	Коефіцієнт фінансової залежності	
3	Коефіцієнт концентрації власного капіталу	
4	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	
5	Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	
6	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	
7	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	
8	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	
9	Коефіцієнт забезпеченості власним засобами	
10	Рентабельність активів	
11	Рентабельність (прибутковість) власного капіталу	
1	Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	Виробничо-технологічна
2	Коефіцієнт оборотності активів	
3	Фондовіддача	
4	Коефіцієнт виробничої потужності	
5	Коефіцієнт зносу	
6	Фондомісткість	
7	Рентабельність продукції	
8	Коефіцієнт втрат від браку	
1	Коефіцієнт плинності кадрів	Кадрова
2	Коефіцієнт співвідношення висококваліфікованих та кваліфікованих працівників	
3	Коефіцієнт співвідношення прийнятих та звільнених працівників	
4	Продуктивність праці	
1	Рентабельність інноваційного доходу	Інноваційно-інвестиційна
2	Витрати на 1 грн. інноваційної продукції	
3	Рентабельність інноваційної активності	
4	Коефіцієнт інвестиційної діяльності	
5	Коефіцієнт співвідношення реальних та фінансових інвестицій	
1	Коефіцієнт рентабельності реалізації	Збутова
2	Чиста рентабельність продажу	
3	Коефіцієнт своєчасного розрахунку за товари	
4	Відвантаження продукції машинобудування на експорт	
5	Темп росту чистого доходу від реалізації продукції	

Розроблено автором.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ми вважаємо, що процес оцінки розвитку економічної безпеки підприємств машинобудування повинен здійснюватися в такій послідовності:

- 1) збір та обробка інформації, статистичних даних щодо діяльності підприємств машинобудування;
- 2) вибір та обґрунтування складових розвитку економічної безпеки;
- 3) визначення та вибір показників і коефіцієнтів для кожної складової розвитку економічної безпеки;
- 4) формування рівня інтегральної оцінки відповідної складової;
- 5) формування загального рівня розвитку економічної безпеки;
- 6) проведення аналізу та розрахунків по підприємству;
- 7) оцінка рівня розвитку економічної безпеки.

З метою визначення рівня розвитку економічної безпеки необхідно проаналізувати його основні складові. Запропонований методичний підхід включає такі складові розвитку економічної безпеки: фінансову, кадрову, виробничо-технологічну, інноваційно-інвестиційну, збутову. Для аналізу складових розвитку економічної безпеки необхідно використовувати фінансову звітність, а саме дані балансу, звіту про фінансові результати, основні показники, коефіцієнти діяльності тощо. Слід відзначити, що від обраних складових розвитку економічної безпеки залежить достовірність аналізу, оцінка безпечності розвитку підприємства та точність виявлення існуючих загроз. Оцінка складових розвитку економічної безпеки здійснюється на підставі показників, коефіцієнтів які були обрані в процесі дослідження та зображені в табл. 1.

На нашу думку, зазначені показники дають змогу більш ґрунтовно та достовірно проаналізувати і визначити рівень розвитку економічної безпеки кожної складової на підприємствах

машинобудування. Рівень інтегральної оцінки визначається для кожної складової розвитку економічної безпеки та відповідно здійснюється за рівнянням, яке має вигляд формули (1):

$$PI_c = \left(\frac{K_1 + K_2 + \dots + K_n}{n} \right)^p \quad (1)$$

де PI_c – рівень інтегральної оцінки кожної складової розвитку економічної безпеки;

$K_1 \dots K_n$ – значення показників (коефіцієнтів) відповідної складової розвитку економічної безпеки;

n – загальна кількість показників (коефіцієнтів) для відповідної складової розвитку економічної безпеки;

p – період розрахунку показників (коефіцієнтів) відповідної складової розвитку економічної безпеки.

Здійснивши розрахунок рівня інтегральної оцінки для кожної складової розвитку економічної безпеки, ми маємо змогу визначити загальний рівень розвитку економічної безпеки по підприємству на підставі формули (2):

$$P_{заг.} = PI_{ф.} + PI_{к.} + PI_{в.-т.} + PI_{інн.-інв.} + PI_{з.} \quad (2)$$

де $P_{заг.}$ – загальний рівень розвитку економічної безпеки;

$PI_{ф.}$ – рівень інтегральної оцінки фінансової складової;

$PI_{інт.}$ – рівень інтегральної оцінки кадрової складової;

$PI_{в.-т.}$ – рівень інтегральної оцінки виробничо-технологічної складової;

$PI_{інн.-інв.}$ – рівень інтегральної оцінки інноваційно-інвестиційної складової;

$PI_{з.}$ – рівень інтегральної оцінки збутової складової.

Розглянемо результати запропонованого методичного підходу в практичній діяльності ПАТ «Мотор Січ» за період 2010–2014 років. За даний період по підприємству розраховано основні показники кожної складової розвитку економічної безпеки. Відповідно до проведеного дослідження можна

Таблиця 2. Аналіз рівня інтегральної оцінки складових розвитку економічної безпеки підприємства ПАТ «Мотор Січ»

Складові безпеки економічного розвитку	Роки				
	2010	2011	2012	2013	2014
Фінансова	1,23	1,10	1,23	1,32	1,30
Виробничо-технологічна	1,11	0,99	0,94	0,90	0,94
Кадрова	0,87	0,92	0,95	0,96	1,09
Інноваційно-інвестиційна	0,74	0,89	0,79	0,98	1,00
Збутова	0,84	0,70	0,71	0,77	0,75
$P_{заг.}$	0,74	0,63	0,61	0,87	1,00
Складові безпеки економічного розвитку	Абс. відхил., 2014 рік				
	2010	2011	2012	2013	
Фінансова	0,07	0,20	0,07	-0,03	
Виробничо-технологічна	-0,17	-0,05	0,01	0,05	
Кадрова	0,22	0,17	0,14	0,12	
Інноваційно-інвестиційна	0,26	0,11	0,21	0,02	
Збутова	-0,09	0,05	0,04	-0,02	
$P_{заг.}$	0,26	0,37	0,39	0,13	
Складові безпеки економічного розвитку	Відн. відхил., 2014 рік				
	2010	2011	2012	2013	
Фінансова	5,59	18,10	5,30	-2,01	
Виробничо-технологічна	-15,31	-4,93	0,92	5,20	
Кадрова	25,31	18,01	14,79	12,68	
Інноваційно-інвестиційна	34,84	12,31	26,28	1,85	
Збутова	-10,17	7,16	6,11	-3,02	
$P_{заг.}$	35,72	59,46	63,45	14,74	

Розроблено автором на основі [8].

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

відзначити, що у 2014 році відбулося зростання кадрової та інноваційно-інвестиційної складових, оскільки значення було вище нормативного показника (табл. 2). Зокрема, у 2014 році кадрова складова становила 1,09, у 2013 році – відповідно 0,96 та у 2012 році – 0,95, тобто частка зростання відносно 2013 року становила 12,68% та відносно 2012 року – на 14,79%. Таке зростання у 2014 році відносно 2013 року пояснюється збільшенням обсягу готової продукції на 132 909 тис. грн., або на 43,3%, загальна чисельність працюючих у 2013–2014 роках становила 27 053 осіб, відбулося зростання кількості прийнятих працівників на 29 осіб.

У 2014 році інноваційно-інвестиційна складова сягнула 1, в 2013 році становила 0,98 та в 2012 році – 0,79, тобто зростання відносно 2013 року було у розмірі 1,85%, відносно 2012 року зросла на 26,28% (див. рис, табл. 2). Дане покращення у 2014 році відносно 2013 року було обумовлене: підвищенням рентабельності інноваційної активності на 12,74%; зростанням коефіцієнта інвестиційної діяльності на 5,04%. Варто відзначити, що відбулося скорочення рентабельності інноваційного доходу у 2014 році відносно 2013 року на 46,8% та подібне зниження є негативним фактором і свідчить про зменшення обсягів інноваційної діяльності.

У межах нормативного значення знаходиться фінансова складова, за якою спостерігалось незначне скорочення у 2014 році відносно 2013 року на 2,01%, оскільки її значення у 2013 році становило 1,32 та в 2014 році відповідно 1,30 (див. рис.). Подібне скорочення є не досить відчутним, оскільки для підприємства в 2014 році у порівнянні з 2013 роком характерним є зростання чистого прибутку на 241 176 тис. грн., чи на 18,28%, підвищення суми власного капіталу на 1 519 887 тис. грн., чи на 16,44%, збільшення суми власних обігових коштів на 1 490 942 тис. грн., чи на 25,89%. Однак у 2014 році відносно 2013 року збільшилася сума позикового капіталу на 3 968 350 тис. грн., чи на 2,15%, проте позитивним також є скорочення суми кредиторської заборгованості на 62,72%. Варто відзначити, що збільшення суми позикового капіталу негативно позначилося на окремих коефіцієнтах, а саме: коефіцієнт концентрації власного капіталу у 2014 році відносно 2013 року знизився на 7,26%; коефіцієнт концентрації позикового капіталу підвищився у 2014 році відносно 2013 року у 1,5 раза.

У 2014 році не відповідають нормативному значенню виробничо-технологічна та збутова складові розвитку економічної безпеки. Варто зазначити, що виробничо-технологічна складова у 2013 році становила 0,9 та у 2014 році – 0,94, тобто відбулося зростання на 5,2% і намітилася позитивна

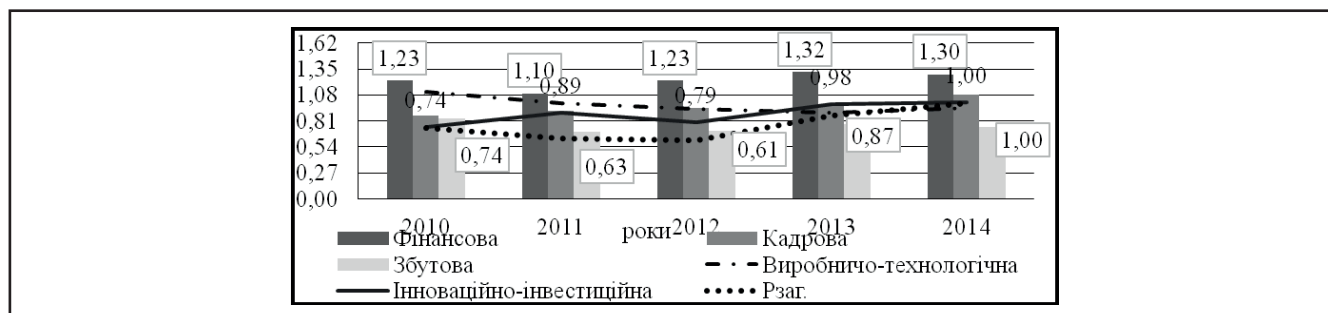
динаміка. Подібне зростання зумовлене підвищенням у 2014 році відносно 2013 року суми прибутку від продажу продукції на 1 605 434 тис. грн., або на 44,47%, але одночасно відбулося зростання собівартості реалізованої продукції на 540 764 тис. грн., чи на 10,87%. За виробничо-технологічною складовою у 2014 році відносно 2013 року негативну тенденцію мали: коефіцієнт виробничої потужності скоротився на 16,17%; частка зростання коефіцієнта зносу становила 10,86%; коефіцієнт втрат від браку підвищився на 16,67%.

Що ж до збутової складової розвитку економічної безпеки, то її значення у 2014 році відносно 2013 року скоротилося на 3,02%, у порівнянні з 2012 роком зростання становило 6,11%, відносно 2011 частка зростання становило 7,16, але у порівнянні з 2010 роком відбулося скорочення на 10,17%.

На підставі проведеного аналізу ми можемо відзначити, що у 2014 році відносно 2013 року відбулося підвищення загального рівня розвитку економічної безпеки на 14,74%, оскільки його значення у 2013 році становило 0,87 та у 2014 році – 1,00 (див. рис.). Причиною такого підвищення у 2014 році стало зростання кадрової, інноваційно-інвестиційної складових, покращення виробничо-технологічної складової та незначне зменшення фінансової складової. Однак негативну динаміку у 2014 році мала збутова складова, що потребує прийняття відповідних управлінських рішень та налагодження діяльності з партнерами. Підприємство ПАТ «Мотор Січ» у 2014 році має стійкий рівень розвитку економічної безпеки, в той час як у 2013 році був середній рівень безпеки.

Висновки

Таким чином, діяльність підприємства має тенденцію до покращення, оскільки підвищився рівень економічної безпеки, зменшилося число загроз ринкового середовища, результати фінансової діяльності мають тенденцію до покращення. Однак варто вжити заходів щодо покращення фінансової та збутової складової з метою досягнення високого рівня розвитку економічної безпеки. Ми вважаємо, що запропонований методичний підхід до забезпечення, оцінки та регулювання рівня розвитку економічної безпеки саме підприємств машинобудування є ефективним, раціональним, точним та достовірним, що підтверджують результати проведеного дослідження та його слід використовувати в практичній діяльності підприємств. Саме даний методичний підхід дає змогу точно оцінити загальний рівень наявної на підприємстві економічної безпеки та розробити заходи щодо покращення рівня розвитку, функціонування, результатів діяльності в майбутньому.

Динаміка зміни рівня інтегральної оцінки складових розвитку економічної безпеки ПАТ «Мотор Січ» у 2010–2014 роках

Розроблено автором на основі [8].

Список використаних джерел

1. Буркальцева Д.Д. Методологія розрахунку інтегральних показників безпеки за сферами економіки [Електрон. ресурс] / Д.Д. Буркальцева // Зб. наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Проблеми економіки транспорту. – 2013. – Вип. 6. – С. 106–111. – Режим доступу до журн.: <http://econpapers.repec.org/article/scn032455/15919182.htm>

2. Домашенко М.Д. Економічна безпека зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / М.Д. Домашенко. – Суми, 2012. – 21 с.

3. Ковальська Л.Л., Савош Л.В. Економічна безпека регіону: оцінка та механізми забезпечення [Електрон. ресурс] / Л.Л. Ковальська, Л.В. Савош // Економічний форум. – 2014. – №4. – С. 89–95. – Режим доступу до журн.: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2014_4_17.pdf.

4. Крачок Л.І. Методика оцінки та діагностики рівня технологічної безпеки аграрної галузі [Електрон. ресурс] / Л.І. Крачок // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2014. – Вип. 5. – Ч. 1. – С. 200–203. – Режим доступу до журн.: <http://www.ej.kherson.ua/j>

5. Малик О.В. Показники оцінки фінансової безпеки підприємств: критерії та детермінантні характеристики [Електрон. ресурс] / О.В. Малик // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. – 2013. – №5. – Т. – С. 263–268. – Режим доступу до журн.: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/1183>.

6. Муренко Т.О., Максимова В.Ф. Визначення оціночних показників економічної безпеки залізничних підприємств у складі мережних об'єднань [Електрон. ресурс] / Т.О. Муренко, В.Ф. Максимова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – Вип. 10. – Ч. 1. – С. 192–195. – Режим доступу до журн.: <http://www.ej.kherson.ua/index.php/arkhiv-vidannya/2014?id=36>.

7. Полозова Т.В. Графоаналітична модель діагностики інноваційно-інвестиційної спроможності підприємства в контексті економічної безпеки [Електрон. ресурс] / Т.В. Полозова // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2015. – №26 (1135). – С. 111–125. – Режим доступу до журн.: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/16478>.

8. Річна фінансова звітність підприємств Запорізької області у 2010–2014 роках [Електрон. ресурс] / Річна інформація // Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (SMIDA). – 12.10.2015. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/>

9. Ружицький А.В. Шляхи забезпечення економічної безпеки [Електрон. ресурс] / А.В. Ружицький // Науковий вісник НУБіП України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2012. – Вип. 169 (1). – Режим доступу до журн.: <http://elibrary.nubip.edu.ua/13717/>.

10. Садеков А.А., Хлевицька Т.Б. Конкурентоспроможність та економічна безпека торговельного підприємства: оцінка взаємовпливу [Електрон. ресурс] / А.А. Садеков, Т.Б. Хлевицька // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2011. – Вип. 24. – С. 148–155. – Режим доступу до журн.: <http://e-cat.scilib.chnu.edu.ua/>

І.О. ТАРАСЕНКО,
д.е.н., професор, Київський національний університет технологій та дизайну,
Н.М. СОЛОВЕЙ,
студентка гр. МГФ–1–15, Київський національний університет технологій та дизайну

**Управління фінансовими ресурсами підприємства
в умовах невизначеності та ризику**

У статті досліджено сутність управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах невизначеності та ризику, визначено роль і значення фінансових ресурсів у діяльності підприємства, вдосконалено схему прийняття економічних рішень у сфері управління фінансовими ресурсами. Обґрунтована необхідність вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами. Запропонована логічна модель управління фінансовими ресурсами.

Ключові слова: фінансові ресурси підприємства, управління фінансовими ресурсами, фінансовий потенціал, система контролінгу, логічна модель управління фінансовими ресурсами.

І.А. ТАРАСЕНКО,
д.э.н., профессор, Киевский национальный университет технологий и дизайна,
Н.М. СОЛОВЕЙ,
студентка гр. МГФ–1–15, Киевский национальный университет технологий и дизайна

**Управление финансовыми ресурсами предприятий
в условиях неопределенности и риска**

В статье исследована суть управления финансовыми ресурсами предприятия в условиях неопределенности и риска, определены роль и значение финансовых ресурсов в деятельности предприятия, усовершенствована схема принятия экономических решений в области управления финансовыми ресурсами. Обоснована необходимость совершенствования системы управления финансовыми ресурсами. Предложена логическая модель управления финансовыми ресурсами.

Ключевые слова: финансовые ресурсы предприятия, управление финансовыми ресурсами, финансовый потенциал, система контроллинга, логическая модель управления финансовыми ресурсами.

І.А. ТАРАСЕНКО,
Ph.D., professor, Kyiv National University of Technology and Design,
N.M. SOLOVEY,
student, Kyiv National University of Technology and Design

Financial management of enterprises in the uncertainty and risk